

להאשכ כמוצן, וכן מבואר בצ"ש קמ"ד סוף ס"ק י"ד וצפ"ח שם וכ"ש הכא. אפילו לדעת הסוברים שם דנאמנת שלא בא הצעל אפילו כנגד עדים שאני התם דמשום תנאי אחינן וכך היה התנאי שאם היה תאמר שלא בא תהי מגורשת אפילו אם האמת שבה אצל בנידון דידן פשוט שאינה נאמנת כנגד עדים.

מנאי תלמידו המצקש סליחה על אריכת הלשון למ"ד דיצרה חורה כלשון בני אדם.

שרגא הלוי

תשובת רבינו ביום הג'ל

הגתיגת נאמנות לריך משום שדר עמך חוששין שביטול הדבר מפני שחש שלא להפסידה ואולי יצוא אחר זמן מרובה וזה חוששין בסתמא וזהו חוששין שמא פיים כנאמר בגמ' לפר"ת ועי' ח"א סי' י"ח ס"ק י"ט. [אח"כ נשים סי' ק"ה ס"ק י"ט].

למו"ר הגאון (שליט"א) [וצוק"ל]

בענין המתנת י' יום למגורשת דנוכגין כהכרעת הרמ"א ז"ל סי' י"ג ס"א דמונין מיום נתינת הגט, יש להעיר אם יש לנרף לדעת ר"ף ורמב"ם דמונין משעת כתיבת הגט היבא דלא הוי קידושין כדת משה וישראל אלא נהרלו ציניהם לדור ונכתב צערכאות דיש מקילין דאין לריכים גט [וכפי השמעתי בשם הדרי"ג (שליט"א) [וצוק"ל] שאמר שהרב אצדמבקי [ז"ל] מקיל ונראה שיכולים לסמוך במקום עיגון] ובענין זה לריכין להמתין מזמן פרישתן מהאיש, וכה"ג איתא בתשובת מהר"מ הובא צפ"ת סק"י אם נמלא פסול בגט ראשון שצריכין ליתן גט שני דמלרף דעת ר"ף דמונין משעת כתיבת לדעת ר"ת דמונין מגט ראשון, ומונין בגט שני משעת כתיבת, ואף שח"מ וצ"ש השיגו דהתם בגט ראשון פסול אז אין דעת ר"ת למנות מגט ראשון אמנם אם הפסול מטעם לעז מודים לדעת מהר"ם ומקילין משום בטול שדוכין ולכאורה נראה דה"ה הכא דבגט ניתן לרוחא דמילתא.

אמנם נראה לי אפילו לדעת המקילין צגשואין אחרים אם נתן גט גרע עפי לענין המתנת ג"ח כמבואר בצ"י בשם הרא"ש והובא צרמ"א בקנור, על אלמנה ילדה קול שנתקדשה לראובן והלכו אוהביה וקבלו מראובן גט והוא נשבע לאחר הגט שלא קידשה מעולם כו' דכל שנתן גט מעלמו כופין אותו אפילו ליתן כתובה וכ"ש שהיה אסורה

לינשא חוץ ג' חדשים, וה"ה הכא דלא פליג רצון כחצתי הכ"ל בלי עיון כל הלריך צביהמ"ד מערדת בני הישיבה יחי. **ראיתי** צפ"ת לפנת פענח להגאון ר"י ראזין ז"ל מדווינסק [ח"א סי' ה'] בענין קידושין בכדי להשיג רק תעודה ממסלתית לאיזה לורך מסיק לדינא שקידושין גמורין הן ולריכות גט ואסורה לכהן וגם לריכה להמתין ג' חדשים. אמנם ראייה אחת שמציא שגם בזמן חז"ל קידשו בערמה שקידש אחד כמה מאות נשים בשנת צלורה להאכילן בתרומה. ולענ"ד אינו מוצן ראייתו דהתם בתרומה צמיחה וא"ל לאכול תרומה בלי הקדושין גמרו דעתה להתקדש קדושין גמורים בכדי שלא לצא לידי איסור, אצל הכא אפשר לומר אינו דעתה להתקדש כלל ולא איכפת להו אם משקרת בכדי להשיג תעודה שאין איסור להן בשקר זה. ואין ראייה מתרומה כמוצן.

תלמידו שרגא פיבל ב"ר צבי אליהו הלוי שטיינברג

תשובת רבינו החזו"א [וצוק"ל]

שלי רב

בדבר קידושים אזורחיים עדיין לא נבתיימה ההלכה דכין שאינם רואים צונות אלא בקשר קניני, ואף שחורו מדרך התורה כל שעושים קנין המועיל מן התורה אף שדעתם שיהי קנין אישי ולא תוריי מ"מ מועיל והלכך אם היה בחוזה חתום הצעל ומסר לה אפשר לחוש לקידושי שטר ואפשר דאין חסר כאן לשמה כיון שנכתב לשם כך, גם בואם לדירה אחת אפשר שדעתם לאשר קשרם וקשה להכריע בחמורים כאלה.

בכל אופן אין לפרוץ גדר בזמן הזה שיראו שהיה נשאה תוך ג"ה ויהי לעז, ותהא פראה.

מש"כ לרחות ראית הל"פ מהא דר"ט כבר צאח דחי זו בדפוס בחוברות היוצאות, וצודאי אינו ענין להנידון אלא לעולם אין צמה לצעל את הקדושין דברי לפנינו שקידשה ואף אם יחשצו אחרת הוי דברים שצלב, ולעולם אין כאן אומדנא דמוכח צבעת קידושין שאינו צאמת, ומה שדברו מקודם שלא יזדווגו צאמת אין זה מכריח שאפשר דעכשו נתקדשו יותר ומקדש צאמת ומה חכפת ליה אם תהי אגידא צו ואם לא יחפון יגרשנה וגם היא לעולם ייחא לה כדאמרו בגמ', וכל שאין אומדנא ודאית מוחלטת אלא יש צה שמץ ספק הוו קדושין ודאין. ואחתום שלי.

א"י ש

יום ד' כ"ג סיון תש"א בני-ברק